

DEJZI
GUDVIN

Poslednja
VOJVOTKINJA

Prevela
Dubravka Srećković Divković

■ Laguna ■

Naslov originala

Daisy Goodwin

MY LAST DUCHESS

Copyright © 2010 Daisy Goodwin Productions

Translation copyright © 2013 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Mome ocu Ričardu Gudvinu
– mome savršenom čitaocu*

Moja poslednja vojvotkinja, na zidu slika

„Moja poslednja vojvotkinja“, Robert Brauning

Mlada Amerikanka ima nad svojom sestrom iz Engleske tu prednost što poseduje sve ono što ovoj drugoj nedostaje.

Amerikanke s titulama, 1890.

Prvi deo

LEDI FERMOR-HESKET

GOSPOĐICA FLORENS EMILI ŠERON, ćerka bivšeg senatora
Vilijama Šerona iz Nevade.

Rođena 1858.

Udata 1880. za

SER TOMASA DŽORŽDA FERMOR-HESKETA, sedmog baro-
neta; rođenog 9. maja 1849; majora Četvrtog bataljona
Kraljevskog puka; bivšeg šerifa Northamptonšira; zame-
nika poručnika i okružnog mirovnog sudije.

Potomstvo:

Tomas, rođen 17. novembra 1881.

Frederik, rođen 1883.

Dvorci: Raford hol, Ormskirk i Iston Neston, Touster.

Titula stvorena: 1761.

Ova porodica je nastanjena u Lankaširu već sedamsto godina.

*Amerikanke s titulama, Spisak američkih gospođa
koje su se udale za strane plemiće, 1890.*

PRVO POGLAVLJE

Prodavac kolibrinja

Njuport, Rod Ajlend, avgust 1893.

VREME POSETE BILO JE GOTOVO PROŠLO, PA JE prodavac kolibrinja susretao tek poneku kočiju dok je gurao kolica uskom deonicom puta između bogataških kuća u Njuportu i Atlantskog okeana. Njuportske gospođe manule su se karata rano tog popodneva, neke da bi se pripremile za poslednji i najvažniji bal te sezone, druge da bi izgledale kao da se pripremaju. Uobičajena vrevica i huka Avenije Belvju utihnule su u daljini dok su se pripadnici Četiri stotine* odmarali u iščekivanju večeri koja sledi, i za njima je ostao samo postojan ritam talasa što dole zapljuskuju stenje. Svetlost je počinjala da se gasi, ali dnevna jara još je treperavo izbijala iz belih krečnjačkih pročelja velikih kuća načičkanih oko litica poput skupa svadbenih torti, gde se svaka nadmetala sa susednom za titulu najvelelepnijeg slatkiša. Ali prodavac kolibrinja, koji je imao na sebi prašnjav

---

* Bogataška elita Amerike 19. veka. (Prim. prev.)

frak i ofucan siv polucilindar kao neku odrpanu zamenu večernjeg odela, nije zastao da se podivi verandi vile Talasi, niti kalicama Bolijea, niti fontanama Rajnlanderovih, koje su se mogle opaziti kroz tisove živice i kapije s pozlatom. Produžio je putem, zviždućući i cokćući jezikom svojim pitomcima u kavezima pod crnom tkaninom, da bi na tom poslednjem putovanju slušali poznat zvuk. Odredište mu je bio francuski zamak ispred samog početka rta, najveća i najsloženija tvorevina u ulici najdivnijih zdanja – San Susi, letnjikovac porodice Keš. S jedne kule vila se zastava Unije, s druge porodični grb Kešovih.

Zastao je kod vratarske kućice i portir mu pokaza ka ulazu u staje, na pola milje odatle. Dok je koračao ka drugom kraju imanja, suton su već buškala rumena svetlašca; sluge su išle kroz kuću i po imanju i palile kineske lampione u svilenim nijansama boje ćilibara. Baš kad je skrenuo pored terase, zablesnu ga nizak snop svetlosti sunca na smiraju, odražen u izduženim prozorima balske sale.

U Dvorani ogledala, koju su oni gosti što su bili u Versaju proglašavali još spektakularnijom od originala, gospođa Keš, koja je za taj večernji bal razaslala osamsto pozivnica, posmatrala je svoj lik odražen beskonačno mnogo puta. Lupkala je stopalom dok je nestrpljivo čekala da sunce zađe kako bi mogla da u potpunosti vidi efekat svog kostima. Pored nje je stajao gospodin Rajnhart, a sa čela mu je kapao znoj, možda i obilnije nego što je morao od vrućine.

„Znači, samo pritisnem ovaj gumeni ventil i čitavo to čudo će zasvetleti?“

„Da, zaista je tako, gospođo Keš, samo čvrsto stegnite tu krušku i sva svetla će zaiskriti s pravim nebeskim efektom. Samo bih vas podsetio da taj trenutak mora kratko trajati.

Baterije su glomazne, pa sam na haljinu prikačio samo onoliko koliko neće ometati glatko kretanje.“

„Koliko vremena imam, gospodine Rajnharte?“

„To je vrlo teško reći, ali verovatno ne više od pet minuta. Samo trun preko toga, i ne mogu vam garantovati bezbednost.“

Ali gospođa Keš ga nije slušala. Nju ograničenja nisu zanimala. Ružičasti večernji sjaj pretapao se u tamu. Vreme je. Uхватила je gumenu krušku levom rukom i začulo se tiho pucketanje kad je svetlost sevnula kroz sto dvadeset lampica po njenoj haljini i pedeset u dijademi. Kao da je pušten pravi vatromet u balskoj dvorani punoj ogleдалa.

Dok se polako okretala, taj prizor ju je podsetio na jahte u njuportskoj luci, iluminirane povodom nedavne pose-te nemačkog cara. Pogled otpozadi bio je prekrasan kao i spređa; šlep što joj je padao sa ramenâ izgledao je kao pojas noćnog neba. Ozareno je klimnula glavom u znak zadovoljstva i pustila krušku. U sobi je zavladao mrak, razvejavši se tek kad je pristupio sluga da upali kandelabre.

„Tačno onaj efekat kome sam se nadala. Možete poslati račun.“

Električar obrisao čelo maramicom, ni izbliza čistom, trznu glavom na ime naklona, pa se okrete da pođe.

„Gospodine Rajnharte!“ Ovaj se ukupi nasred sjajnog parketa. „Uzdam se da ste bili diskretni kao što sam vam naložila.“ To nije bilo pitanje.

„O, da, gospođo Keš. Sve sam sâm odradio, zato i nisam mogao isporučiti pre nego danas. Radio sam u radionici po večeri, kad šegrti poodlaze kućama.“

„Dobro je.“ To je značilo voljno. Gospođa Keš se okrete i pođe ka drugom kraju Dvorane ogleдалa, gde su dvojica slugu čekala da otvore vrata. Gospodin Rajnhart pođe dole

mermernim stepeništem, ostavljajući rukom vlažne mrlje po hladnoj ogradi.

U Plavoj sobi, Kora Keš je pokušavala da se usredsredi na knjigu. Kori je u slučaju većine knjiga bilo teško da saoseća s junakinjama – tolike obične guvernante! – ali ova je bila za svaku pohvalu. Junakinja je bila „lepa, pametna i bogata“, umnogome kao sama Kora. Kora je znala da je lepa – zar je nisu uvek u novinama nazivali „božanstvena gospođica Keš“? Bila je pametna – govorila je tri jezika i umela je da radi zadatke sa integralima. A što se bogatstva tiče – naime, bogata je nesumnjivo bila. Ema Vudhaus nije bila bogata kao ona, Kora Keš. Ema Vudhaus nije ležala na *lit à la polonaise* koji je nekada pripadao madam Dibari, u sobi koja je, ako se izuzme uporan miris slikarske boje, bila tačna replika spavaće sobe Marije Antoanete u Malom Trijanonu. Ema Vudhaus je išla na igranke u Domu za gospodu, ne na senzacionalne maskenbale u naročito sagrađenim balskim dvoranama. Ali Ema Vudhaus nije imala majku, što je značilo, razmišljala je Kora, da je lepa, pametna, bogata i slobodna. To se nije moglo kazati i za Koru, koja je u tom trenutku držala knjigu pravo ispred sebe zato što joj je za kičmu bila vezana čelična šipka. Koru su bolele ruke i žudela je da se pruži po ležaju madam Dibari, ali njena majka je smatrala da će dva sata dnevno u povezu ispravljača kičme podariti Kori držanje i stav princeze, makar i američke, te Kora, makar zasad, nije imala drugog izbora do da čita svoju knjigu u tom krajnje neudobnom položaju.

Upravo u tom trenutku, znala je Kora, majka proverava raspored večere koja će prethoditi balu, vršeći sitne promene

kako bi njenih četrdeset i nekoliko gostiju tačno znali koliko jarko blistaju na društvenom svodu gospođe Keš. Biti pozvan na maskenbal gospođe Keš – to je predstavljalo čast; biti pozvan na večeru pre bala – to je bila povlastica; no sedeti toliko blizu same gospođe Keš da je možeš rukom dodirnuti – to je bio istinski znak odlikovanja i nije se lako dodeljivao. Gospođa Keš je za večerom volela da sedi prekoputa svoga muža još otkako je otkrila da princ i princeza od Velsa uvek sede jedno prekoputa drugog upreko, a ne po dužini stola. Kora je znala da će ona biti smeštena na jedan kraj, u sendvič između dva kandidata za ženidbu, s kojima će po očekivanjima flertovati taman koliko da potvrdi svoju reputaciju lepotice sezone, ali ne i toliko da ugrozi majčine ratne strategije za njenu budućnost. Gospođa Keš je ovaj bal priređivala da bi izložila Koru kao skupocen dragi kamen koji se sme s divljenjem gledati, ali ne i dodirivati. Taj dijamant je bio predodređen u najmanju ruku za plemićku krunu.

Odmah posle bala Kešove će otputovati u Evropu na svojoj parnoj jahti *Jasika*. Gospođa Keš nije ni slučajno bila toliko vulgarna da nagovesti da tamo idu kako bi našle Kori titulu; nije bila, poput nekih drugih plemenitih gospođa u Njuportu, pretplaćena na *Amerikanke s titulama*, tromesečnik koji je objavljivao pojedinosti o plavokrvnim ali nedobrostojećim mladićima iz Evrope koji traže bogatu nevestu iz Amerike, ali Kora je znala da ambicije njene majke nemaju granica.

Kora je spustila roman i sa nelagodnošću se promeškoljila u ispravljaču kičme. Sigurno je već vreme da Berta dođe i otkopča ga. Remen preko čela zarivao se u kožu; večeras će na balu izgledati budalasto sa ogromnom crvenom prugom na čelu. Nije je ni najmanje bilo briga da li će poremetiti

majci planove; imala je sopstvene razloge da te večeri izgleda što lepše. Biće joj to poslednja prilika da se vidi s Tedijem pred neizbežni polazak u Evropu. Juče su se na pikniku našli toliko blizu jedno drugome da je bila ubeđena da se Tedi spremao da je poljubi, ali majka ih je zatekla pre nego što je išta stiglo da se desi. Kora se malčice osmehnu prisećajući se kako se majka znojila dok je okretala pedale da bi ih stigla. Gospođa Keš je bicikle prezirala kao prostakluk sve dok nije shvatila da na njima njena ćerka može da joj umakne, pa je tad za jedno poslepodne naučila da vozi bicikl. Kora jeste možda i najbogatija devojka u Americi, ali svakako je i najsputanija. Te večeri se održava slavlje u čast njenog zvaničnog izlaska u društvo, a ona sedi vezana za tu spravu za mučenje. Vreme je da je oslobode. Kruto je i naglo ustala, pa pozvonila zvončetom.

Berta je bila u kuhinji s prodavcem kolibrija. On je poticao iz istog dela Južne Karoline kao i ona i svake godine je, kad dođe da snabde njuportske domaćice njihovim najdražim trikom za zabave, donosio Berti poruku od ono malo porodice što je imala. Ni sa kim se nije viđala još od onog dana pre deset godina kad ju je velečasni izabrao da ide na sever, ali ponekad, kad na dan mešenja hleba ide po kuhinji i oseti taj vreli, opojni miris, priviđalo joj se hitro promicanje majčine plavo-bele suknje. Sad je već jedva i pamtila majčino lice, ali taj miris ju je tako brzo bacao u njen nekadašnji kućerak da su joj suze navirale na oči. Isprva je slala pisma, uz poklone i novac, računajući da će majka naći nekog da joj ih pročita, ali onda je prestala: nije želela da neko tuđ naglas čita mami tajne njenog srca.

„Tvoja mama mi reče da ti kažem da je preminuo ujak Ezra“, kaza prodavac kolibrija skidajući polucilindar, možda u znak poštovanja, a možda i da ostavi utisak na Bertu plemenitim ravnima svoje lobanje. Berta obori glavu; kao kroz maglu je pamtila kako ju je ujak Ezra nosio u crkvu na ramenima, a ona se premišljala da li je bezbedno da se pridrži za dlake što mu štrče iz ušiju.

„Bila je lepa sa’rana, čak je i gospođa Kalhun došla da izjavi saučešće.“

„A mama, kako ona? Nosi li onaj šal što sam joj poslala? Kaži joj da ga je gospodarica donela čak iz Evrope.“

„Obavezno ću joj reći...“ Prodavac kolibrija začuta i pogleda u prekriveni kavez na podu, u kom su spavali kolibriji. Berta je znala da nešto nije u redu; taj čovek ima nešto da joj kaže, a ne nalazi baš reči kojima bi to izveo. Trebalo bi da mu pomogne, da ga pitanjima podstakne da otkrije šta ga to muči, ali obuzela ju je neka čudna neraspoloženost za to. Želela je da majka ostane u svojoj prugastoj plavo-belooj haljini, topla, opojna i celovita.

Iza nje se iz kuhinje začu tresak i kolibriji se uskomešaše; njihova kratka, osujećena krilca uznemiriše vazduh kao uzdasi.

„Kakve su boje ovog puta?“, upita Berta, radujući se tom odvlačenju pažnje.

„Rekoše mi da svi budu zlatni. Nije bilo lako. Kolibriji ne vole da ih farbaš; neki prosto odustanu, samo se prostru i neće više da lete.“

Berta kleče i odiže tkaninu. Nazirali su se trepeti svetline što se kreće po tami. Kad svi gosti budu u ponoć posedali za večeru, ptice će biti puštene u staklenu baštu, nalik zlatnoj kiši. Biće glavna tema među prisutnima možda i čitavih deset minuta; mladići će pokušavati da ih uhvate radi devojaka s kojima flertuju. Ostale domaćice zaključice s prislenkom

zlovolje da Nensi Keš ni od čega ne preza kad hoće da ostavi utisak, a ujutru će služavke počistiti sićušna zlatna tela u gomilu koja se predala.

„Je li ti mama dala neku poruku za mene, Samjuele? Da se nije nešto desilo?“, tiho upita Berta.

Prodavac kolibrija je razgovarao sa svojim pticama, izvodio ustima tihe pučkave zvuke. Na to coknu i tužno pogleda u Bertu.

„Rekla mi je da ti kažem da je sve dobro, ali njoj nije dobro, Berta. Sad je tol'ko mršava da izgleda kô da bi je odneo prvi uragan. Topi se, sumnjam da će još jednu zimu pregurati. Ako hoćeš da je vidiš živu, valjalo bi da požuriš.“

Berta je gledala dole, u ptice što su prštale po kavezu kao rimske sveće. Položila je ruke sebi na kosu, glatku kosu. Njena majka je bila kudrava – stalno je morala da kroti kosu maramama. Znala je da prodavac kolibrija očekuje od nje neko osećanje, makar suze. Ali Berta godinama nije plakala; tačnije – deset godina, otkako je došla na sever. Šta bi suze i koristile? Uostalom, ništa nije mogla da promeni. Berta je znala kakvu je sreću imala, nije poznavala nijednu drugu mladu crnkinju koja je postala lična služavka neke plemenite gospođe. Od trenutka kad je proglašena za sobaricu gospođice Kore, trudila se da govori, oblači se i ponaša kao ona, koliko god je mogla. Setila se majčinih žuljevitih ruku i tad nije mogla da pogleda u prodavca kolibrija.

Ponovo se oglasi zvono Plave sobe. Jedna služavka izađe iz kuhinje i povika: „Već drugi put zvoni zvono gospođice Kore, bolje idi gore, Berta.“

Berta poskoči. „Moram sad da idem. Doći ću posle da te potražim, kad se bal bude zahuktao. Ne idi dok se ne vidimo.“ Pokušavala je žustrim tonom da prikrije olakšanje zbog tog prekida.

„Čekaću te, Berta“, kaza prodavac kolibrija.

Zvono opet zatandrka. Berta se zaputi služinskim stepeništem najbrže što je smela. Bilo je zabranjeno trčati. Jedna služavka je dobila otkaz zato što se sjurila mermernim stepeništem preskačući stepenice. Nedolično, tako je to krstio gospodin Simons, batler.

Pokucala je na vrata Plave sobe i ušla.

Kora od ogorčenosti samo što nije zaplakala. „Gde si ti dosad, Berta? Sigurno sam bar triput zvonila. Vadi me iz ove paklene naprave.“

Cimala je kožne trake što su joj opasivale telo. Ispravljaj kičme, napravljen po naročitom nacrtu gospođe Keš, imao je sve pređice pozadi, pa se nije mogao skinuti bez tuđe pomoći.

Berta pokuša da je primiri. „Izvinjavam se, gospođice Koro, prodavac kolibrija doneo mi je neke vesti od mojih, biće da nisam čula zvono.“

Kora frknu. „I nije ti neko opravdanje da slušaš prazne priče dok ja sedim ovde uvezana kao kokoš.“

Berta ništa ne reče, samo uze da se bakće pređicama. Osećala je kako se gospodarica trza od nestrpljenja. Čim se oslobodila remenja, Kora se otrese kao pas kad pokušava da se osuši, a onda se okrete i zgrabi Bertu za ramena. Berta se već pripremala za grdnju, ali na njeno iznenađenje, Kora se osmehnu.

„Trebaš mi da mi kažeš kako se žene ljube s muškarcima. Znam da znaš kako se to radi, videla sam te sa slugom Vandemajerovih posle onog bala kod njih.“ Korine oči blistale su od nestrpljenja. Berta uzmače od gospodarice.

„Sumnjam da se ljubljenje može prepričati“, reče polako, da dobije na vremenu. Da li će gospođica Kora reći gospođi Keš za nju i Ejmosa?

„Onda mi pokaži. Moram da naučim kako treba“, oštro kaza Kora i isturi glavu ka Berti. Pri tom pokretu, nizak snop

svetlosti sunca na zalasku obasja joj kestenjastu kosu i oboji je plamenom.

Berta se upre da ne ustukne. „Stvarno hoćete da vas poljubim onako kako bih poljubila muškarca?“ Po svoj prilici se gospođica Kora šali.

„Da, da, da“, zatrese Kora glavom. Crveni trag od remena još joj se video na čelu.

„Ali, gospođice Koro, nije prirodno da se dve žene ljube. Kad bi nas neko video, ostala bih bez posla.“

„Uh, nemoj da mi se tako prenemažeš, Berta! A ako ti dam pedeset dolara?“, osmehnu se Kora mameći je, kao da nudi detetu slatkiš.

Berta razmotri ponudu. Pedeset dolara su dvomesečna plata. Ali i dalje nije u redu da se ljubi s drugom ženskom.

„Mislim da ne bi trebalo to od mene da tražite, gospođice Koro, naprosto se ne priliči.“ Berta se trudila da što više zvuči kao madam; znala je da se Kora od svih na ovom svetu plaši jedino gospođe Keš. No Kora je teško odustajala.

„Ne zamišljaš valjda da hoću da se ljubim doslovno s *tobom*? Ali moram da vežbam. Hoću večeras da se poljubim s nekim, i moram to da uradim kako treba.“ Kora se od rešenosti sva tresla.

„Hm...“, i dalje je oklevala Berta.

„Sedamdeset pet dolara“, obrlaćivala ju je Kora; Berta je znala da ne može dugo da se opire kad njena gospodarica nešto toliko strašno želi. Kora je prosto bila uporna dok ne istera svoje. Jedino je gospođa Keš umela da kaže svojoj ćerki „ne“. Berta odluči da iz situacije bar izvuče najviše što može.

„U redu, gospođice Koro, pokazaću vam kako se ljube žene i muškarci, ali bih da tih sedamdeset pet dolara dobijem sad odmah, ako nemate ništa protiv.“

Berta je vrlo dobro znala da gospođa Keš ne daje Kori redovne iznose, pa je zato s debelim razlogom tražila da vidi novac. Gospođica Kora je izvanredno umela da daje obećanja koja ne može da ispuni. Ali za divno čudo, Kora ispod jastuka izvadi novčanik i izbroja dolare.

„Možeš li sad da ostaviš skrupule po strani?“, upita pružajući joj novčanice.

Služavka je načas oklevala, a onda uze novac i tutnu ga sebi u nedra. Valjda će tih sedamdeset pet dolara ubediti prodavca kolibrija da je ne gleda onako. Duboko udahnuvši, oprezno uhvati Koru za zajapurene obraze i iskrivi glavu ka gospodaričinoj glavi. Umereno snažno pritisnu usne na njene usne i povuče se najbrže što je mogla.

Kora se nestrpljivo odvoji od nje. „Ne, hoću da to uradiš propisno. Gledala sam te sa onim čovekom. Izgledali ste kao da, ovaj“ – zastala je, pokušavajući da nađe pravi izraz – „kao da jedete jedno drugo.“

Ovoga puta položila je šake služavki na ramena, privukla Bertino lice ka sebi, pa nalegla usnama na Bertine usne, pripijajući ih najjače što je mogla.

Berta nevoljno razdvoji gospodaričine usne svojim jezikom i ovlašno prođe njime po ustima druge žene. Osetila je kako se ova načas ukrutila od zaprepašćenja, a onda Kora krenu da joj uzvraća, gurajući joj jezik između zuba.

Prva se otrgla Berta. Nije bilo neprijatno ljubiti se s Korom, svakako je to bio poljubac najlepšeg ukusa u njenom životu. Lepšeg nego sa Ejmosom, koji smrdi na duvan za žvakanje.

„Ukus ti je prilično... pikantan“, kaza Kora brišući usta čipkanom maramicom. „I samo se to radi? Ništa nisi izostavila? Moram to da izvedem ispravno.“ Napregnuto je gledala u Bertu.

Berta se po ko zna koji put zapita kako neko može biti školovan kao Kora, a opet takva neznanica. Za sve je to kriva gospođa Keš, razume se. Ona je Koru odgajila kao kakvu prelepu lutku. Njoj samoj nimalo ne bi smetalo da ima novac ili lice gospođice Kore, ali ni za živu glavu ne bi volela da ima Korinu majku.

„Ako u vidu imate samo ljubljenje, gospođice Koro, onda mislim da je ovo sve što će vam trebati“, odlučno reče Berta.

„A nećeš da me питаš o kome je reč?“, kaza Kora.

„Oprostićete mi, gospođice Koro, ali ne želim da znam. Ako madam sazna šta ste namerili...“

„Neće, ili tačnije: hoće, ali kad bude saznala, biće prekasno. Od večeras pa nadalje sve se menja.“ Pogledala je u služavku ispod oka kao da čika Bertu da je još nešto pita. Ali Berta nije nasedala. Dokle god ne ispituje, neće moći od nje da se traže ni odgovori. Napravila je ravnodušno lice.

Kora je, međutim, prestala da se zanima za nju. Sad se posmatrala u izduženom pozlaćenom ogledalu na postolju. Čim se budu poljubili, bila je sigurna u to, sve će leći na svoje mesto. Objaviće veridbu i ona će do Božića biti udata žena.

„Bolje mi spremi kostim, Berta. Majka će stići za koji minut da proveri jesam li uvažila njene naloge *à la lettre*. Ne mogu da verujem da moram obući nešto tako krajnje grozno! A opet, Marta van der Lajden kaže mi kako ju je majka naterala da se obuče kao puritanska služavka, pa pretpostavljam da i od goreg ima gore.“

Korina haljina bila je preuzeta s Velaskezove slike španske infantkinje koju je gospođa Keš kupila zato što je čula da joj se gospođa Astor divi.

Dok je vadila komplikovanu krinolinu iz ormara, Berta se zapitala nije li madam izabrala taj kostim za ćerku ne samo iz nekakvih umetničkih obzira već i zato što

ograničava pokrete. Nijedan gospodin neće moći da priđe Kori na manje od dva koraka. Za džabe joj je održala čas iz ljubljenja.

Pomogla je Kori da svuče haljinu za čaj i da se udene u krinolinu. Kora je morala u nju da ukorači, pa onda da joj Berta pritegne kopče kao da zatvara kapiju. Svileni brokat donjeg dela haljine i na grudima bio je specijalno tkan u Lionu; tkanina je bila debela i gusta. Kora se pomalo zanjihala pod njenom težinom kad je haljina legla na žice. I najmanji pritisak bio je dovoljan da je potpuno izvede iz ravnoteže. Haljina je bila široka čitav metar, moraće pobočke da prolazi kroz sva vrata. Valcer će biti nemoguć u takvoj haljini.

Berta kleče i pomože Kori da nazuje brokatne cipelice s petama u stilu Luja i sa izvijenim vrhovima. Kora začopa.

„Ne mogu u ovome, Berta, preturiću se. Daj mi one bronzane papuče umesto ovog čuda.“

„Ako ste sigurni, gospođice Koro...“, oprezno izusti Berta.

„Majka večeras očekuje osamsto ljudi“, odgovori Kora. „Sumnjam da će imati kad da mi zagleda noge. Daj papuče.“

Ali ove reči bile su hrabrije od Korinih osećanja; obe su znale da madaminom oku nikad ništa ne promiče.

Gospođa Keš je poslednji put proveravala svoj kostim. Vrat i uši još su joj bili goli, ne zato što je ona sama bila toliko smerna, već zato što je znala da njen muž samo što nije ušao s nekom „sitnicom“ koju će ona morati da stavi na sebe i da joj se divi. Vintrop je u poslednje vreme dosta prebivao u gradu, a to je značilo da će „sitnica“ neizostavno uslediti. Pojedine pripadnice njene generacije koristile su neverstva svojih muževa kao način da kupe sebi slobodu, ali gospođa

Keš, koja je poslednjih pet godina otresala sa sebe Kešovo najfinije brašno, nije gorela od želje da svoju mukom stečenu reputaciju najotmenije domaćice u Njuportu i Petoj aveniji upropasti nečim bednim kao što je razvod. Dokle god je Vintrop diskretan, i ona je spremna da se pravi kako ništa ne zna o njegovoj strasti prema operi.

U neka druga vremena, međutim, nije bila toliko smirena. Na samom početku braka nije trpela da joj se muž izgubi iz vida, iz straha da bi isti poverljiv osmeh mogao uputiti i nekoj drugoj. U to doba ne bi smatrala nakit zamenom za Vintropov lažima nezamućen pogled. Ali sad je imala ćerku, kuće, bila je *ona* gospođa Keš. Nadala se da će joj ovoga puta Vintrop doneti dijamante. Lepo bi joj se slagali uz kostim.

Začulo se kuckanje u vrata i ušao je Vintrop Raderford II u satenskim kratkim čakširama i brokatnom prsluku, s napuderisanom perikom Luja XV; njegov otac je život započeo kao konjušar, ali sin je bio ubedljiv kralj iz dinastije Burbona. Gospođa Keš zadovoljno pomisli kako joj muž izgleda veoma naočito u svom kostimu, ne bi baš mnogim muškarcima stajale svilene čarape; biće lep par.

Muž se malčice nervozno nakašlja. „Večeras izgledaš zaista veličanstveno, draga moja, niko ne bi pogodio da je ovo poslednji bal u sezoni. Imam li dopuštenje da dodam tom savršenstvu jednu sitnicu?“

Gospođa Keš isturi glavu kao da se priprema za sekiru. Vintrop izvadi iz džepa dijamantsku ogrlicu i zakopča joj je oko vrata.

„Unapred me čitaš, po običaju. Zaista je ogrlica“, reče.

„Hvala ti, Vintrope. Uvek biraš s vrhunskim ukusom. Staviću minđuše koje si mi letos poklonio; mislim da će se savršeno slagati.“ Bez trenutka premišljanja dohvatila je jednu od kutija od marokena koje su stajale na toaletnom

stočiću, na šta se Vintrop zapita, ne prvi put, da li mu njegova žena čita misli.

Sa terase doploviše uvodni taktovi *Marša Radeckog*. Gospođa Keš stade i uhvati muža ispod ponuđene ruke.

„Znaš, Vintropo, volela bih da ovo večer bude upamćeno.“

Keš nije bio toliko glup da je pita po čemu to ona želi da večer bude upamćeno. Nju je samo jedno zanimalo: savršenstvo.